

Tutu Ùì Nì Tiaa San Pabło nùu Nèhivì xí Dios Ndoó Ñuu Corinto

¹ Yùhù nduí Pabło, iin nècuàchì nì nìhì chuun ìì nùu Jesucristu, vèchi ducán nì chitnùnì ini Dios guide. Te yohó cutnàhâ stnàì xì ñani-ndà Timoteo, te cásàhú-nsì xì mii-nsiá nècuàchì natácá cahvi xì Dios ñuu Corinto jaàn, te cásàhú stná-nsì xì nsidaa gá nèhivì xì mii-yá ndoó inicutu ladu Acaya yucán. ² Nùu Yua-nda Dios xì nùu Stoho-ndà Jesucristu ni quixí cuáhà gracia sàhà-nsiá, te ni yáha vaha-nsia nicanicuahàn quida-ya.

Nansa nì ndoho Pabło sàhà ñà-nchícùn-nè Jesús

³ ¡Ansivéhé cahnú Dios xi Stoho-ndà Jesucristu, divi Yuamáni-yá! Te Yua ndohó nduú stná-yà, te cuáhà gá cuhí ini-yàndó, te nácuàhandee stná ini-yàndó, vèchi cahvi-ndayá. ⁴ Te nácuàha-yàndó valor na hora yáha-nda tnùndoho. Ducán dandu vètùnì nacuàhandee stná ini-ndà compañeru-ndà quivì yáha stná-nè tnùndoho, vèchi sàhà-ñá sàni chindee-yá ndohó, ñâyùcànduá vètùnì chindee stná-ndà ñanìtnaha-nda. ⁵ Ñà-ndáà nduá, ndohó cuáhà-ndà na yáha-nda tnùndoho na ian nì yáha stná Cristu, doco cunaha-nsiá, ndiaha gá nácuàha stná-yàndó valor sàhámà. ⁶ Ñâyùcànduá, nú ndohó nsiùhù, dandu sàhà-ñá nìhì stná mii-nsiá ndu-fuerté anima-nsià, te càcu-nsia nduájàn. Daaní, divi ducánì stná, nú sàni nacuàhandee ini Dios anima nsiùhù, divini nduú stná mà sàhà-ñá

nacuàhandee stná ini-nsi mii-nsiá. Dandu vètùni nìhì stná-nsià quidandee víi inì-nsia na hora ndohó-nsiá nahi nsiùhù. ⁷ Ñàyùcànduá, ináhá váha-nsi, nú icúmí-nsiâ ndoho-nsia nahi nsiùhù, dandu icúmí quee viámà sàhà-nsiá, vàchi ndi-aha gá icúmí-yâ nacuàhandee stná ini-yà mii-nsiá nacua quidá-yá xì nsiùhù.

⁸ Ñànì, cuní-nsi cundaà ini-nsià nansa nì yàha-nsi ladu Asia, cuàhà tnùndoho nì xini-nsi yucán. Mà cùndéé ini-nsi nì cahan-nsi, cuàhàn-nsi cui dahuun-nsi nì tuxi-nsi, ⁹ te sàni sahnde ini-nsi sàhà vida xi-nsi. Doco ducán nì cuu xi-nsí sàhà ñà-nì cùndáà ini-nsi màsà cáhví-nsí xì mii-nsí; cuisì Dios nì cahvi xi-nda, vàchi mii-yá, mà úhì danátíacú stná-yàndó mate sáni xihì-ndà. ¹⁰ Te ñà-ndáà nduá, divi mii-yá nì dàcácu-ya nsiùhù nùù peligru cahnu-ma na cuàhàn-nsi cui-nsi nì cùí, te (ansivéhé gâ-yà), vàchi dècuèndè quivì vichi dacácu ìi-yá nsiùhù. Te xiníndísâ-nsí ñà-dècuèndè stná tnaa idá icúmí-yâ quida-ya ducán, ¹¹ nú iin-ni chindéé stná mii-nsiá xícàn tàhvì-nsiá nùù Dios sàhà-nsí. Daaní, nú ducán xícàn tàhvì cuàhà nèhivì sàhà-nsí, dandu cuàhà gá stná nèhivì icúmí naquimanì xì-yá sàhà-ñá ndiaha guá quidá-yá sàhà-ndà.

Nansa nì cachi Pablo ñà-ndiúú-né nècuàchì se-guru, có-dàndàhvì-nè nèhivì

¹² Cunaha-nsiá, cuàhà gá cudî ini-nsi ñà-ináhá-nsí viì gá quidá-nsí ñuhivì yohó. Có-dàndàhvì-nsi ni-iin nèhivì, vàchi cuisì ichì mii-yá indéhe-nsí. Te na ní sandoo-nsi ñuu-nsià yucán, chicá más nì sàhandee ini-nsi quida viì-nsí ducán. Cónì dátíáâ uun-nsi nduú-nsí nècuàchì

nchichí guâ, na quidá dava nèhivì ñuhiví. Còó, cuisì gracia xì Dios nì chindee xi-nsí. ¹³ Te carta tiaá-nsí nùù-nsiá, (còò ni-iin palabra ndóo dèhé nùá), vátùni cahvi-nsiañà, te mà úhì cundaà ini-nsià ñà-ndùá cachá`. Vâchi cunaha-nsiá, yùhù cuní` ni sâà-nsià mànhì váha inì-nsia. ¹⁴ (Ináhî), algu sàcuahàn-nsià cundaà ini-nsià vichi, doco cumánì vá. (Te nú sàni sâà-nsià nì cundaà vâha ndisa ini-nsià), dandu quivì naxicocuîn Stoho-ndà Jesucristu, icúmí-nsiâ cudii ini-nsià sàhà-nsí, te cudii stná ini nsiùhù sàhà mii-nsiá.

¹⁵⁻¹⁶ Pues sàhà-ñá ináhá vâhi nsidaájàn, ñàyùcàndùá nì nacani inì sàì ndé ndoó-nsiá nì cui. Te sàhà-ñá cui ñihítáhvì váha-nsia, ñàyùcàndùá ùì xichi nàcòtì mii-nsiá nì cahín. Primeru yâhi ndé ndoó-nsiá na cùhìn ladu Macedonia; dandu nayâha tui na ndixi nì cahín. Te después, nú sàni chindee-nsiá yùhù, dandu naquihìn ichì cùhìn ladu Judea nì cui. ¹⁷ Doco (ñà-cónì sái), màdì ñà-cónì nácánì sahnú inì nduá. Còó, vâchi màdiá nansa ni nì cui nacánì inì; ni có-nácánì inì na iin nèhivì còò Dios ini anima-xi. Vâchi nú ducán nì cùnduí, dandu “jaan” cachì vichi, te después “còó”. ¹⁸ Doco ináhá Dios (cónì dàamá-nsí palabra nì cachi-nsì xì-nsiá daa) na ian dajúùn-nsì vichi, te después “còó” cachí-nsì. Còó. ¹⁹ Yùhù xì Silvano xì Timoteo, palabra sàhà Dèhemani Dios Jesucristu nduá nì càhàn-nsì xì-nsiá daa. Te mii-yá, mà nunca (dandahví-yà nèhivì), te cachi-yà: “Jaan, (iá consuelu”, dandu después), còó. Vâchi nú “jaan” cachí-yà, dandu divi ñà-ndácuisì nduá. ²⁰ Vâchi nsidaa ñà-ndùá sàni quida Dios comprometer, seguru icúmíâ cuu ndisa quida Cristu. Ñà-jaàn

nduá dísáhà-xí ndácùcahan-nda quìvì Jesucristu na naquímànì-ndà Dios, te cachí-ndà xì-yá amén.
 21 Te divi Dios nduú ana nácuàhandee ini xì-ndà ñà-cunchicùn vùi-ndà Cristu, te sàni dàhì stná-yà sàxìnítnùnì-ndà. 22 Te ducán iá stná na ian nì dùcùn seña xi-ya anima-nda; te nì sàhatahvì stná-yàndó Espíritu Ìì xì-yá ñà-coo Yà-ìì mà ini anima-nda, te cunaha-nsiá, cuisì tnùmànì primeru nduú yà-jaàn, vachi chicá más icúmí-ndá nìhìtáhvì-ndá después.

Ñà-nduá dísáhà-xí cóni sáa Pablo ñuu Corinto

23 Cunaha-nsiá, cuisì sàhà-ñá có-cunì cànàn ndeí xì-nsiá, ñàyùcànduá dísáhà-xí tàñáha ga sàa tui ñuu-nsiá jaàn. Ináhá Dios ñà-ndàa nduá cachì xì-nsiá, te nú dandahví, dandu ni cuí chicá vaha. 24 Doco màsà cúnìhnú ini-nsiá ñà-cunì-nsì dandacú-nsì nùù-nsiá sàhà ñà-nduá xiníndísà-nsiá. Còó, vachi sàni xiníndísá víi-nsiá. Cuisì cunì-nsì chindee-nsì mii-nsiá ñà-chicá contentu ni cúndóó-nsiá.

2

1 Ñàyùcànduá, yùhù nì cachì ini anímè, mà cùhìn visita ndé ndoó-nsiá nú puru tnùnsí ini cundua. 2 Vachi nú ni nácùndoo-nsiá tnùnsí ini quide, dandu mà sài cudìi gá inì, vachi divi mii-nsiá nduú ana cunì cudìi inì sàhà-xí. 3 Ñàyùcànduá, nì tiai iin carta nùù-nsiá còtó sài ndé ndoó-nsiá, te cuisì cuhun inì sàhà-nsiá mate ñà-cudìi inì sàhà-nsiá nduá cunì. Ducán cachì, vachi tuxí inì ñà-nduá cudìi ini yùhù sàhà-xí, divi nduú ñà-cùdí stná ini mii-nsiá sàhà-xí.

4 Cunaha-nsiá, cuàhà gá nì nacani inì na ní tiai carta mà; cuàhà gá nì dandòhí mií, ndè nì sacui. Doco màdì sàhà-ñá cunì dacúhúún inì mii-nsiá

nduá nì tiaiàmà; còó, cuisì sàhà-ñá ni cúndáà ini-nsià ñà-cuàhà gá cuú inì sàhà-nsiá.

Xiñuhu cuicahnú ini-ndà sàhà iin nècuàchì nì quida xi cuàchi nú sàni cuu-ne arrepentir

⁵ Nú iá iin-nsia nì cuhuun ini dava-nda sàhà-xí, pues màdì yùhù nduú ana nìsa icumi guá tnùnsí ini jaàn. Còó, mii stná-nsià nìsa icumi xi ñà-jaàn, siquiera iyuhá. “Iyuhá”, cachí, sàhá màsà quidá cuàhà güé`-ñà. ⁶ Doco vichi, sà-íá; còó gá necesidad càhàn duchi gá ini-nsià xì nècuàchì nì quida falta mà nacua nì càhàn-nsià xì-né na ní nataca-nsià daa. ⁷ Vichi xiñuhu cuicahnú inì-nsia sàhà-né, te nacuahandee ini-nsiànè sàhá màsà cóó-né cuàhà tnùnsí ini, te cundeámà nùù-né. ⁸ Ñàyùcàndùá, sacúndáhví` nùù-nsiá ñà-càhàn vìi-nsiá xì-né vichi, te cachi-nsià xì-né ñà-cùú ndisa inì-nsia sàhà-né. ⁹ Cunaha-nsiá, na ní tiai carta mà nùù-nsiá daa, divi sàhà-ñá cundaà inì a cúníní-nsiá, á cóó nì sandua. ¹⁰ Ñàyùcàndùá, nú xicáhnù ini mii-nsiá sàhà falta xi iin nèhivì, dandu ducání quidá stná yùhù. Te nú iá ndisa ñà-ndùá xiñuhu cuicahnú inì sàhà-xí, dandu quideà. Vàchi sàhà ñà-vàha xi mii-nsiá nduá. Te indéhe Cristu; ináhá-yâ (nansa quida-nda). Pues xiñuhu cuicahnú tnahá ini-ndà sàhà-ndà sàhà-ñá ¹¹ màsà níhìndèè ñà-malu dacà-síndô, vachi ináhá-ndá, maña cuàhà ndisa-sì.

Sàhà Jesucristu icúmí-ndá cundee-nda nùù nsi-daa tnùndoho, xì sàhà nsidaa cuàchi

¹² Na ní quesai ñuu Troas ñà-cachitnùhi palabra ìì xí Cristu, dandu nì cundaà inì iá ndisa nansa quide cuàhà chuun xi Stoho-ndà Señor

(ñuu yucán) nì cùí. ¹³ Doco cónì cùí coi contentu yucán, vàchi còò ñani-nda Tito nì ndácùhin. Ñàyùcànduá, nì ndaquindèí xì nècuàchì ñuu mà, te nì quihin tui ichì vàxi ladu Macedonia yohó. ¹⁴ Doco ansivéhé Dios, vàchi nicanicuahàn chindéé Jesucristu ndohó, vātùni cundee-nda nùù nsi-danicuú tnùndoho. Te chindéé stná-yàndó na cachítñùhu-nda palabra ìì xí-yá inicutu sàhà-ñá cundaà ini nèhivì nansa iá ichì-yá, dandu na ian inicutu xítìà iin dico tnami nduá. ¹⁵ Vàchi nsiùhù, (na cachítñùhu-nsi palabra) sàhà Cristu, dandu na ian xítìà iin dico ndiaha nduá, te na ian sahán tnamiá nùù Dios, (vàchi cudî ini-yà sàhà-ñá). Te nèhivì ñuhivì, na ian sahán stná dico palabra mà nùù-né, ni cúndúú-né nècuàchì cácu anima-xi, te ò nècuàchì ndañúhú anima-xi. ¹⁶ Nèhivì ndañúhú anima-xi, có-cudî ini-né palabra mà, vàchi nahi dico nsii nduá nùù-né, te yúhî-né cui-né quida. Doco nècuàchì icúmí cácu anima-xi, còò, na ian tnami gá palabra mà nùù-né, vàchi sàhámà vātùni nìhì-né vida ndiaha. Pues sàhà nsidaájàn, cuisì nèhivì vaha ndisa xiñuhu (cachitñùhu xì palabra mà). ¹⁷ Ñàyùcànduá nsiùhù, có-quidá-nsí na quidá cuahà nèhivì, quidá ndevàha-ne xì palabra ìì mà. Còó; có-dàndàhvì-nsì ni-iin nèhivì. Mii-yá ináhá-yà nansa quidá-nsí, cachí ndàà-nsì xì-né nacua nì cachi-yà xì nsiùhù, cáhàn vii-nsí xì-né, vàchi nèhivì xí Cristu nduú-nsí.

3

Nansa iá tratu saa nì saquin Dios xì nèhivì

¹ Ñà-jaàn cachí-nsì xì-nsiá, doco màdi-ñá ndaníhí-nsí tnùñuhu xí mii-nsí nduú túá. Ni

còò stná necesidad cunihi-nsi iin tutu nduú recomendación na sàà-nsi ndé ndoó-nsiá, ni còò stná necesidad càcàn-nsi iin tutu nùù-nsiá (ñà-cunihi-nsi cùhùn inga ñuu), mate ducán quidá dava nèhivì. ² Vàchi divi mii-nsiá nduú-nsiá nahi tutu (quidà-xì nsiùhù recomendar), vachi mà úhì cundehè nèhivì (ñà-quidá víi-nsiá), te cundaà ini-nè (ñà-ndáà nduá cachí-nsi). Na iin carta xínduu-nsia, cachí, te na ian itándiaa palabra xan ini anima-nsi, ducán nduá. ³ Na iin carta nì tiaa mii Cristu nduú-nsiá, vachi (na ní cachitnùhu-nsi palabra ì xì-nsiá), dandu na ian nì dàsàà-nsi carta mà nì sandua. Doco màdì tinta nì tiaa Cristu carta mà. Còó, sàhà Espíritu Ìì xí mii-yá iá nicanicuahàn, ducán nì tiaa-ya ini anima-nsiá, màdì ìcà iin yùù chipála.

⁴ Ináhá-nsi ñà-ndáà nduá cachí-nsi yohó, vachi cundéé ini-nsi Dios sàhà-ñá xiníndísâ-nsi Cristu. ⁵ Doco có-tùxí ini-nsi vátùni sàà mii-ní nsiùhù ñà-quida vii-nsi chuun yohó. Còó, cui si nú chindee Dios nsiùhù, dandu vátùni sàà-nsi quida-nsi chuun (xi-ya). ⁶ Ñàyùcànduá, sàhà mii-yá vátùni cachitnùhu vii-nsi xì nèhivì nansa iá ley saa xí-yá. Te ley mà, có-nduá palabra nì tiaa uun-ni; còó, palabra nì taxi Espíritu Ìì xí-yá nduá. Vachi nú letra uun ni cúnduá, dandu cui si cuahàn cachàmà xì-ndà ñà-cui-ndà; doco tucu quidá Espíritu Ìì; puru vida ndiaha sáha-ya.

⁷⁻⁸ Ñà-ndáà nduá, ndiaha gá nisa ìa ley sàhana mate ìcà yùù chipála nì sàcuitandiaà. Vachi (na ní nihì Moisés ley mà), nì nanchiì ndiaha nùù-né, te sàhà ñà-yùcán mànicùí gá cundehè nèhivì Israel nùù-né. Doco inga iin ratu gà, dandu có-nchìi

gá mà. Ñàyùcàndùá, nú ni cachí-ndà ndiaha gá nìsa ìa ley primeru mà, te cutu ñá-sàà-ndà cui-ndà cachá, dandu chicá náhà xicà ndiaha gá iá (palabra cachí) Espíritu ìi. ⁹ Cunaha-nsiá, sàhà ley sàhana ma vátùni nì cundaà ini-ndà iá castigu sàhà cuàchi-nda. Doco nú ni cachí-ndà ndiaha gá nì ìa na ní quesaa ley mà, dandu chicá más ndiaha palabra saa cachítnùhu xi-nda nansa ndee vaha-nda nùù-yá. ¹⁰ Te vichi, sàhà-ñá yáha ga nsiha palabra saa ma, ñàyùcàndùá có-quidá gá-ndà cuenta nsiha gá ley primeru mà. ¹¹ Doco nú ni cachí-ndà ley ndiaha nduú ley sàhana ma, te cóni ía naha cuáhá, dandu vihi gá ndiaha ndisa iá palabra saa, vàchi nicanicuahàn icúmíá coa.

¹² Te vichi, sàhà-ñá ináhá-ndá iá tnùndé ini ndiaha xi-nda ma, ñàyùcàndùá có-yùhî-nsì càhàn vate-nsí xì nèhivì. ¹³ Có-quidá-nsí na ian nì quida Moisés, nì chidàhvi-ne nùù-né xì iin sìcoto sàhá màsà cúnì nècuàchì (raza-nè) Israel na cueé-nì cueé-nì ndáhvà ñà-tnúù ndiaha nùù-né. ¹⁴ (Te seña nduámà) ñà-cóni cúndàà vaha ini nècuàchì Israel yucán. Te dècuèndè stná tiempu vichi, ducán iá na ian ídàhvi sàxínítnùnì-nè iin sìcoto, ñàyùcàndùá có-sàà-nè cundaà ini-nè na inínì-né cahví nèhivì tutu xi ley sàhana. Cuisì-nì nú ni quíhvi-ne ichì Cristu, dandísá, vátùni sàà-nè cundaà ini-nè. ¹⁵ Te dècuèndè stná vichi, na cahví-né (tutu nì tiaa) Moisés mà, ducán iá na ian ídàhvi ìi sàxínítnùnì-nè, (có-cúndàà ini-nè). ¹⁶ Doco nú ni quíhvi-ne ichì Stoho-ndà Señor, dandísá cuxio ñà-dàdàhvi xi sàxínítnùnì-nè mà, te claru mànhì ini-nè. ¹⁷ Vàchi Stoho-ndà Señor, divi Espíritu ìi nduú-yá, te ndéni nì cui ni cóo Espíritu ìi xí-yá, yucán ndisa nuná

ñuhiví ìì xí-yá nùù-ndà. ¹⁸ Ñàyùcàndùá, ndohó, sàni cundaà ini-ndà, có-îdàhvi ga nùù-ndà (nahi Moisés), còó. Te ñà-ndiaha guá sàni nàcòo an-ima-ndà nì quida-ya, ñàyùcàndùá, queámà na ian nduu-nda iin yùtátá nchií ndiaha quidá iin luz. Te cueé-ni cueé-ni dáma stná-ndà dècuèndè sàà-ndà coo ndiaha-nda nahi mii-yá. Pues divi ñà-jaàn nduá quidá-yá xì-ndà, vèchi Espiritu ìì nduú-yá.

4

¹ Sàhà gracia xi Dios nì nìhìtáhvì-nsí chuun ndiaha quidá-nsí; ñàyùcàndùá, có-cùhúún ini-nsì. ² Mà túha-nsi quida dèhé-nsi ni-iin chuun chicuéhè, ni mà túha-nsi dandahví-nsi nèhivì; te mà túha stná-nsi dama-nsi palabra ìì xí-yá. Còó, puru ñà-ndácuìsì nduá cachítnùhu vate-nsí xì-né. Mà úhì cundehè-néndô, te cachi-nè a quidá víi-nsí á coó. Te mii-yá, indéhe stná-yà nansa quidá-nsí. ³ Te nú cachítnùhu-nsi razón ndiaha xí-yá, te có-sàà nèhivì cundaà vaha ini-nè, pues ¿ndià dísáhà-xí nduámà? Divi sàhà-ñá nchícùn-nè ichì ndé cuàhàn-nè ndañuhu-né. ⁴ Vèchi quisì cahvi guá nèhivì ñuhiví yohó, sàni dàcuáá-si anima nèhivì có-xiníndísà sàhà ñà-màsà dátñùù ndiaha Dios sàxinítnùní-nè; ñàyùcàndùá mà cùì cundaà ini-nè razón vaha sàhà Cristu, mate ndiaha gá-yà, te mimíí nacua iá Yua-nda Dios, ducán iá stná-yà.

⁵ Cunaha-nsiá, na cachítnùhu-nsi palabra ìì, màdì sàhà mii-nsí cáhàn-nsi. Còó, sàhà Stoho-ndà Jesucristu cáhàn-nsi, te cuisì cachí-nsi sàhà nsiùhù ñà-ndùú-nsí nèhivì xinúcuáchí nùù mii-nsiá, vèchi ináhá-nsí (mànì cuàhà-nsiá) nùù-yá.

⁶ (Vichi cunî nsinuu ini-nsià nansa nì cuu sànahà) na nisa iin tnuu inicutu ñuhiví, te nì cachi Dios: “Ni cóo luz”, te nì sàcòà. Pues ducán nì quida stná-yà xì ndohó, nì dàtnùù-yà ini anima-ndà, dandu nì cundaà ini-ndà ñà-ndiaha guá-yà, te divi sàhàjàn na ian nchií ndiaha stná nùù Jesucristu.

Iin-ni ni cúníhnú vaha ini-ndà Jesucristu nicanicuahàn

⁷ Ndisa ndudu ìì xí mii-yá nduá sàni ñihitáhvi-ndà vichi, te nahi ñà-cuicà-ndà nduú stná mà. Doco có-cùnì cachà-mà ñà-càhnú gá poder icúmí ndohó, còó. Vachi cuisì na iin quidi ñuhù ndé ñuhú ndudu ìì mà nduu-nda. Ñàyùcànduá nàhà xicà poder ndiaha xí mii-yá nduájàn. ⁸ Sahájàn, nsiùhù, có-cùhúún ini-nsì, mate yáha-nsi cuàhà tnùndoho, te nacání cuàhà ini-nsì dava xichi, doco siempre iá nansa càcu-nsi. ⁹ Quini quidá nèhivì xì-nsí, doco có-nàcòó nihni Dios nsiùhù. Sahní cuií-nè nsiùhù, doco mà cùì sàà-nè dandáñúhú dahuun-ne nsiùhù. ¹⁰ Na xicánúú-nsí ñuhiví yohó, siempre nihnú ini-nsì vihini cui-nsì nahi nì xihì stná Stoho-ndà Jesús. Doco nú ducán nihnú ini-nsì, dandu sàhámà vètùni cundaà stná ini nèhivì ñà-ìtiácú stná-yà, te chindéé-yândô. ¹¹ Doco na ndoó ìi-nsí ñuhiví, nicanicuahàn ndoó-nsí tixi peligru cui-nsì sàhà-yá sàhà-ñá cundaà ini nèhivì ñà-divi vida ndiaha xí-yá nduá icúmí-ndá, mate siempre iá peligru cui-nsì. ¹² Ñàyùcànduá, nicanicuahàn ducán iá xì nsiùhù na ian cuàhàn-nsì cui-nsì, doco sàhà ñà-jaàn vètùni nihì mii-nsiá nansa cutiacu-nsià vida ndiaha xí-yá.

13 Nùù tutu ìì dohó nì tìaa iin nèhivì: “Yùhù xiníndísê mii-yá, ñàyùcàndùá, nì cachi ñà-ndùá nì cachi”. PUES nsiùhù, divi ducán nihnú stná ini-nsì mii-yá nahi nècuàchì yucán, te sàhájàn cáhàn vate stná-nsì palabra xi-ya. 14 Te nsinúú ini-nsì nansa nì quida Yua-nda Dios, nì dānátíacú-yà Stoho-ndà Jesús. Ñàyùcàndùá, divi ducán icúmí-yâ quida stná-yà xì ndohó, danátíacú stná-yàndó, dandu sàà nsidaa-nda nùù-yá. 15 Cunaha-nsiá, nsidan-icuú ñà-ndùá yáha-nsi, sàhà ñà-vàha xi mii-nsiá nduá. Te nú sàhámà chicá cuàhà nèhivì nìhì xì gracia xi-ya, dandu chicá cuàhà stná-nè naquimanì xì-yá sàhà-ñá nì quèé gà más tnùñuhu xí-yá. 16 Ñàyùcàndùá, có-cùhúún ini-nsì, vâchi mate cueé-ni cueé-ni chicá cuítâ-nsì, doco anima-nsì, còó, vâchi nsìquívì (chicá nácuàhandee ini-nsì) na ian ndusáá-nsì. 17 Ñà-ndáà nduá, ndoho-nda vichi, doco quida-nda cuenta na ian, sacù-ni nduá, te yàchì icúmíá nsiha. Doco sàhà-ñá ndoho-nda vichi, cuàhà sàstnùhù ñà-ndiaha ìì xí-yá icúmí-ndá nìhìtáhvi-ndà después, te nicanicuahàn cundua. 18 Ñàyùcàndùá, có-ndùlócô gà-ndà sàhà ñà-ndùá indéhe-nda ñuhiví yohó, cuisì (nihnú ini-ndà) sàhà ñà-tañáha ga sàà-ndà cuni-ndà. Vâchi ñà-ndùá tui indéhe-nda, ñà-yáha-ni nduá, doco (ñà-ndiaha ìì xí mii-yá), mate có-tuía cundehè-ndà, doco nicanicuahàn cunaha-ñá.

5

1 Có-quidá nú ni sàà ndañuhu iquicúñú-ndà ñuhiví yohó, vâchi nahi vehe ndé ndoó toó-ní-ndá nduá. Doco ináhá-ndá nú sàni nsiha, dandu cucumi-nda inga iquicúñú-ndà iá ansivi, te

na iin vehe saín-ndà cundua, vâchi Dios icúmí quidavàha xán, màdì nêhivì, te nicanicuahàn icúmíâ cunahá. ² Doco tiempu vichi na ian sácàn ini-ndà, vâchi yáha ga cuní-ndà nihì-ndà iquicúñú saa iá ndè gloria mà. Vâchi nahi vehe saa-nda cundua, te cunduu stná na ian màcùndixi-nda inga sìcoto saa. ³ Te ináhá-ndá, nú sàni nihì-ndà iquicúñú saa ma, màdì uun-ni coo anima-ndà na ian chaá; còó. ⁴ Doco mientras ndoó ì-ndà xì iquicúñú-ndà ñuhiví yohó, sácàn ini-ndà, có-cúú vâha ini-ndà; doco màdì sàhà-ñá cuní-ndà cuxio iquicúñú-ndà icúmí-ndá vichi nduájàn, còó; ñà-cùnì-ndà naquihin-nda iquicúñú saa-nda nduá, dandu mà sàà gà-ndà cui-ndà, vâchi vida ndiaha icúmí-ndá nihì-ndà, te icúmíâmà cundee dahuan nùù ñà-cui-ndà. ⁵ Pues divi Dios nduú ana chindéé xí-ndá ñà-nìhitáhvi-ndà ducán, vâchi sàni sàhatahvi-yándô Espíritu Ìì xí-yá, doco cuisì tñumanì primeru nduú Yà-ì mà.

⁶ Ñàyùcànduá nihnú ndéé guâ ini-ndà vichi. Te ináhá stná-ndà ñà-mientras ndoó ì-ndà cuerpu xi-nda, dandu tàñáha ga cui cuni-ndà nùù-yá. ⁷ Vâchi na ndoo-nda ñuhiví yohó, cuisì nihnú vâha ini-ndâyá, màdiá xinínùù-ndâyá. ⁸ Pues vichi nihnú ndee ndisa ini-ndà, cachí. Doco chicá cudì ini-ndà nú ni nácóó-ndá iquicúñú-ndà yohó, te cùhùn-ndà cundoo-nda nùù-yá. ⁹ Ñàyùcànduá òsáhà-xì sáhandee ini-ndà, áma cùdì ini-yà sàhà ñà-nduá quidà-ndà, a sea sàndòò-ndà nùù-yá, te ò tàñáha ga sàà-ndà nùù-yá. ¹⁰ Vâchi nsidan-icuu-nda icúmí-ndá màcuìta-nda nùù Stoho-ndà Cristu, te cachi-yà xì-ndà nansa ndisa iá, a sàni quida vii-ndà ñuhiví yohó, ò á coó. Dandu

cuàha-yàndó ñà-ndùá ndiá ìcà iin iin-nda nìhì-ndà.
 11 Ñàyùcàndùá, nsiùhù, yúhì-nsì còtó mà ndóo ini-yà sàhà-nsí, te sàhámà càhàn-nsì xì nsidaa nèhivì áma (cúníndísâ stná-nèyà).

Vàha ndisa ni coó anima-ndà, màdiá datiaá uun-nda quida vii-ndà

Ináhá vâha Dios nansa iá anima-nsì, te cahnú gá Dios ni cúndáà vâha stná ini mii-nsiá nansa nihnú ini-nsì. 12 Tucutu cachí-nsì xì-nsiá ducán, doco màdì ñà-cùní-nsì càhàn vii-nsí sàhà mii-nsí nduá, còó. Cuisì nandúcú-nsí nansa cui cudìi inì-nsia sàhà-nsí, te ducán nìhì-nsiá nansa naxiconihí-nsiá nùù nècuàchì (xítñùhu xi-nsí), vâchi nècuàchìmà, có-ndùlócô-nè nú iá vâha anima-ndà, á coó. Doco nú datiaá uun-nda quida vii-ndà, xì ñà-jaàn cudîi ini-nè.

13 Te nú tuxí ini-nè loco-nsì, pues sàhà mii-yá nduá. Te nú ndisa nècuàchì nihnú víi inì-xi nduú-nsí, dandu divi sàhà-ñá vâha xi mii-nsiá nduú stná mà.

Nansa cui nàcùndoo vâha nèhivì nùù Dios

14 Cunaha-nsiá, yáha ga cuú ini Cristu sàhà nsidaa-nda, ñàyùcàndùá icúmí-nsí quida-nsi ñà-ndùá quidá-nsí. Vâchi nì xihì-yà sàhà-ndà, te mate imindaa ana nì xihì, doco cuenta xi nsidaa-nda nduámà. Ñàyùcàndùá quidá stná-ndà cuenta na ian sàni xihì stná nsidaa-nda. 15 Te nú sàni xihì-yà sàhà nsidaa ndohó nècuàchì itiacú, dandu có-xiñùhù gá-ndà cundoo uun-nda ñhìvì, te quida-nda cuisì ñà-cudîi ini mii-nda; còó. Cuisì mii-yá xiñuhu cunihnu ini-ndà, vâchi mii-yá nì xihì sàhà-ndà, te nì natiacu-yà. 16 Ñàyùcàndùá, vichi có-ndèníhí gá-nsì ni-iin nèhivì na ian ndeníhí

stnahá nèhivì ñuhiví yohó. Còò. Mate antes dècuèndè stná Cristu nì sandenihi-nsi na quidá nèhivì ñuhiví yohó, doco vichi còò cá. ¹⁷ Sàhámà (cundáà ini-ndà), nú ndoó ndisa-nda ladu xi Cristu, dandu nèhivì saa nduu-nda. Sàni yàha nsidaa ñà-nduá nìsa ìa antes, te vichi sàni ndusaa nsidanicuú ìñàha nùù-ndà.

¹⁸ Pues nsidaámà, cuisì ñà-nduá nì quida (Yua-nda) Dios sàhà-ndà nduá. Ñàyùcàndùá, vátùni nì nàcùndoo vàha-nda xì-yá sàhà obra nì quida Jesucristu. Te nsiùhù, sàni nìhìtáhvi stná-nsi chuun ñà-càhàn-nsi xì nèhivì sàhà-ñá nàcùndoo vàha stná-nè xì-yá. ¹⁹ Ñàyùcàndùá, dohó cachí-nsi xì-né, ñà-ìá Yua-nda Dios anima Cristu (na ní xihì-yà nchìca cruz), te ducán nì nìhì-yá nansa nàcùndoo vàha nsidaa nèhivì ñuhivì nùù-yá, mà cútníí gá-yà cuenta sàhà cuàchi-ne. Daaní, nì sàha-ya nsiùhù chuun ñà-cachitnùhu-nsi xì nèhivì nansa vátùni nàcùndoo vàha-ne xì-yá.

²⁰ Sàhà ñà-jaàn cuenta xi Cristu xicánúú-nsí cáhàn-nsi xì nsidaa nèhivì. Doco (màdi ndisa nsiùhù cáhàn), Dios nduú ana cáhàn xì-né, na ian sacúndáhví-yà nùù-né sàhà palabra xi-nsi. Ñàyùcàndùá, cáhàn-nsi cuenta xi Cristu, sacúndáhví-nsi nùù-né, á ma nàcùndoo vàha-ne xì (Yua-nda) Dios. ²¹ Vàchi Dèhemanì-yá, còò ni-iin cuàchi ni quidá-yá, doco sàhà ndohó nì chitnùní ini Yuamánì-yá ñà-nacuida-ya castigu xi-nda, na ian mii-yá nì quida-ya nsidaa falta xi-nda. Te divi sàhámà nú nchícùn-ndàyá, dandu ñà-sàni ndee vàha dahuun-nda nùù-yá nduá.

Quivì vichi nduú meru quivì nàcùndoo vàha-nda xi Dios

¹ Chuun ìì xí mii-yá nduá quidá-nsí, te cutnáhâ stná-yà xì-nsí nùá; ñâyùcàndùá, sacúndáhvî-nsí nùù-nsiá ñà-màsà cùndúá uun-ni nì nihitáhvi-nsiá gracia xi-ya. ² Vâchi dohó cachí-yà nùù tutu ìì:

Meru tiempu vâha nì sandua na (ní sacundahví-nî) nùí, ñâyùcàndùá nì inini, te nì indehè ndahví mii-ní. Nì chindeí mii-ní, vâchi meru quivì dacácuì nêhivì nì sandua.

Pues cunaha-nsiá, vichi vichi nduú meru quivì nihì-ndà gracia xi-ya; divi quivì vichi nduú meru quivì (cuní-yà) dacácu-yàndó.

Nansa íá modo vîi nì quida Pablo chuun ìì xí Jesús

³ Nsiùhù, quidá-nsí lucha ñà-màsà quidá-nsí ni-iñàha ñà-cuitnùhu nêhivì nsiùhù, vâchi có-cùnî-nsí daquéé cuàchi-ne dìquì chuun ìì quidá-nsí. ⁴ Mate cuáhà iñàha yáha-nsi, doco cuní-nsí quida vîi-nsí chuun, áma cúndáà ini nêhivì ñà-divi nùù Dios xinúcuáchi-nsí. Doco dava xichi cuáhà gá icúmî-nsí quidandee ini-nsí, te ndoho cuahà-nsí. Cuáhà vida yáha-nsi, xì cuáhà tnùndoho.

⁵ Dècuèndè sahní cuií-nè nsiùhù, te chicadí-nè nsiùhù; te dava xichi nacuídà stná-nè sàhà-nsí. Ùhì gâ íá chuun quidá-nsí. Xicánúú-nsí desveladu, te xíhì stná-nsí doco. ⁶ Doco quidá-nsí lucha ñà-màsà cóó ni-iin falta xi-nsi. Cuisì ñà-nduá ináhá-nsí (nùù Dios) nduá cachí-nsí xì nêhivì. Te quidándéé stná ini-nsí sàhà-né, viví-ni quidá-nsí xì-né. Te chindéé stná Espíritu ìì xí-yá nsiùhù sàhà ñà-nì cùù ndisa ini-nsí sàhà-né. ⁷ Puru ñà-nduú ñà-ndácuìsì xí Dios cáhàn-nsí xì-né, te chindéé stná ndudu ìì xí-yá nsiùhù. Te ¿índù arma nihí-nsí? Cuisì

ñà-quidá víi-nsí nacua cuní mii-yá, divi ñà-jaàn nduá chindéé-nsí mii-nsí, te quidá-nsí mii-nsí defender. ⁸ ò sea cañúhu-né nsiùhù, te ò cahíchì ini-nè nsiùhù, iin-ni quidá-nsí seguir chuun xi-nsí. Mate daquéé cuàchi-ne dìquì-nsí, te ò tavá-né tnùñuhu xí-nsí, có-quidá mà. Tnuhu-nsí cahan-né, doco có-quidá, vàchi micuísì ñà-ndùú ñà-ndàà cáhàn-nsì xì-né. ⁹ Te mate dava-ne nacuaáa-né nsiùhù, doco cuàhà gá stná-nè ináhá vâha-ne nsiùhù. Cuàhà xichi cuàhàn-nsì cui-nsì nì cùí, doco itiácú ì-nsí. Dandohó stná-nè nsiùhù, doco tàñáha ga nihì-né cahni-né nsiùhù. ¹⁰ Mate iá nansa ndoó-nsí tnùnsí ini, doco nicanicuahàn ndoó stná-nsì contentu. Ndahví yáha stná-nsì, doco divi sàhà nsiùhù níhì cuàhà nèhivì ñà-cuicà (ndiaha xí Dios). Còò ni-iñàha icúmí-nsí ñuhivì yohó, doco nsidanicuú iñàha sàni nihitáhvi-nsì cucumi-nsí.

¹¹ Mii-nsiá nècuàchì ñuu Corinto, claru sàni dàtúí nùù-nsiá nsidaa ñà-ndùá nihnú inì. Sàni cachì xì-nsiá nsidaa ñà-ndùá ñuhú ini anímè. ¹² Ñàyùcàndùá, nùù yùhù, còò desconfianza, vàchi màni cuàhà-nsiá nùí. Mii-nsiá nduú ana cuú desconfiar. Cuenta xi mii-nsiá nduájàn, màdi yùhù. ¹³ Na iin yua-nsiá, ducán cáhìn xì-nsiá vichi, te cachì xì-nsiá ñà-cuú ndisa inì sàhà-nsiá. Ñàyùcàndùá sacúndáhvi` nùù-nsiá ñà-dùcání ni quidá stná-nsiá xì yùhù.

Na iin vehe Dios nduu-nda

¹⁴ Màsà nácuatnáhá-ndá xí nèhivì có-xiníndísá-xí mii-yá, vàchi nahi yunta có-ndùdává queámà. ¿A ndísá vátùni nacuastnahá ñà-íá vù xì ñà-íá quini? Còó, ni mà cúí nacuastnahá stná ñà-nchìí orá xì ñà-ìín tnúú. ¹⁵ Ni mà cúí nacuatnahá stná Cristu

xì ñà-malu Satanás. Stná iin nècuàchì xiníndísâ, mà váha nacuatnahá-né xì iin nèhivì có-xiníndísâ. ¹⁶ Te ò iin veheñùhu ìì xí Dios, ¿a váha cuita stná yùù yócò yucán? Còó. Pues cunaha-nsiá, nahi veheñùhu ìì ndé iá Dios vivu, ducán xínduu stná ndohó, vâchi dohó cachí-yà nùù tutu ìì:

Yùhù cuàhìn coi ndé ndoó-né, te cacanu stnáì mahì-né, vâchi ana cahvi-né cundui, te mii-né, nèhivì xí cunduu-ne.

¹⁷ Ñàyùcàndùá, dohó cachí stná-yà:

Quee cuaán-nsiá nùù nsidaa nèhivì (malu mà), màsà cúndóó gá-nsià mahì-né. Ni màsà tnií-nsiá ni-iin ñà-siquini, dandu cudìì inì sàhà-nsiá, ¹⁸ te cundui na iin yua-nsiá, te mii-nsiá cunduu-nsia nahi dèhi, cachí Stoho-ndà Señor, divi mii-yá ana icúmí xí nsidanicuú poder.

7

¹ Pues ducán sàni cachi-yà quida-ya xì-ndà, ñani màní. Ñàyùcàndùá, xiñuhu-ñá nacoo dahuun-nda nsidanicuú ñà-íá quini, a ducán nduá cuàchì quida-nda xì ndahásáhà-ndà, te ò ñà-nduá quida-nda cuisì ini anima-ndà. Nsiquíví chicá más xiñuhu cunihnu ìì ndisa ini-ndà, te yùhí stná-ndà (còtó mà cúdíì) ini-yà sàhà-ndà.

Nansa nì naxicocuíñ ini nècuàchì ñuu Corinto sàhà falta xi-ne

² Sacúndáhvî-nsì nùù-nsiá ñà-nì nácúníhnú vâha ndisa ini-nsià nsiùhù, vâchi cóni quidá quíní-nsí xì ni-iin-nsia; ni cóni dàtúcù-nsì ni-iin-nsia; ni cóni dandàhví stná-nsì ni-iin-nsia. ³ Doco màdiá daquée cuàchì dìquì-nsiá nduá cachí` xì-nsiá ducán. Còó,

vàchi sàni cachì xì-nsiá ñà-màni cuáhà-nsiá nùí, te nicanicuahàn nihnú inì mii-nsiá ini anímè, a ducán itiacú-ndà ñuhiví, te ò ni sáa-ndà cui-ndà. ⁴ Cuáhà gá confianza sà-ìcúmî xì-nsiá vichi, te cudîi gá inì sàhà modo nihnú inì-nsia, ñàyùcàndùá, mate ni sái yàhi cuáhà tnùndoho, doco cudîi inì, vàchi sàni ndòo vaha inì sàhà-nsiá, te contentu ié` vichi.

⁵ Doco cunaha-nsiá, na ní quesaa-nsì ladu Macedonia yohó, mànicuí cundoo dadí-nsí. Cuáhà ñàha sadí xì nùù-nsí, te cuáhà nèhiví xiní ùhì xì-nsí, dècuèndè ini stná anima-nsì nì nacani cuahà ini-nsi. ⁶ Doco iá ana chindéé xí nècuàchì cuhuùn inì-xi, divi mii-yá; ñàyùcàndùá na ní ndacùhun tnahá-nsí xì Tito, cuáhà gá nì nacuàhandee ini-nsì na ní xini-nsìnè. ⁷ Te màdì cuisì sàhà-ñá nì quesaa nècuàchì mà nì cudîi ini-nsi; còó, vàchi sàhà stná ñà-nì cudîi guá ini mii-né sàhà-nsiá, ñàyùcàndùá ndiaha gá nì ndòo ini-nsi. Vàchi nì nacani-ne xì-nsí ñà-cudîi ini-nsià cuni-nsià nsiùhù inga tu, te cuú cuáhà stná-nsià sentir (sàhà ñá-ndùá nì quida-nsia). Sànihnú vaha inì-nsia nsiùhù, cachí-nè. Pues sàhà nsidaájàn chicá nì nihì yùhù nì ndudîi inì.

⁸ Cunaha-nsiá, mate ní sandoo-nsia tnùnsí ini nì quida tutu nì tiai daa, doco có-ié` arrepentidu sàhámà vichi, mate antes ndisa, nì nacani inì nanduu gué` nì tiaiàmà cahín, vàchi (nì xinì) nì sàcùndoo-nsia tnùnsí ini, mate iyuhu-ní quivì. ⁹ Doco vichi sàni ndudîi tú inì. Doco màdì sàhà-ñá nì cuhuun inì-nsia nduájàn. Còó, divi sàhà-ñá nì nihì-nsiá nì cuu-nsia arrepentir na ní nsihi nì cuhuun guá inì-nsia mà. Vàchi ñà-nì sàcùndoo-nsia tnùnsí ini mà, iin obra ndiaha xí Dios nì sandua, màdiá iin dañu nì quidá-nsí xì-nsiá. ¹⁰ Vàchi nú

Dios nduú ana quidà-xì tnùnsí ini xi-nda, dandu vátùni sàà-ndà naxicocuîñ ini-nda, te nìhì-nda càcu-nda. Te nú sàni càcu-nda, dandu mà nunca naxicocuîñ gà ini-nda sàhájàn. Doco nú ndoo-nda tnùnsí ini nahi dava ga nèhivì ñuhiví, mà úhì cah-niámándó. ¹¹ Doco mii-nsiá, sàhà-ñá Dios nì sàha xi-nsiá tnùnsí ini mà, (cuàhà gá ñà-vàha sàni quea nùù-nsiá). Vàchi nì quesaha-nsiá nacání sahnú inì-nsia sàhà ñà-nduá nì cuu, te nì cunsìhi ini-nsià cuxio dahuun falta mà nùù-nsiá. Cóni ndóo ga inì-nsia sàhà chuun quini ma, dècuèndè nì yùhí stná-nsià. Dispuestu nì ndòo-nsia naquida vii tú-nsiá, te ndundaà vàha sàhà chuun ma. Dandu nì nsinuu stná inì-nsia yùhù. Pues vichi sàni cundaà inì nì quida-nsia, sà-lá vii anima-nsià. ¹² Na ní tiai carta mà, màdì cuisì sàhà nèhivì nì quida xi falta mà nì tiaia. Ni màdì cuisì sàhà stná nèhivì nì ndoho sàhà falta mà; còo. Nì tiai sàhà ñà-nì sàà-nsià mànhì vàha inì-nsia ñà-cùù ndisa ini-nsi sàhà-nsiá, nacua ináhá mii-yá. ¹³ Te vichi sàhà-ñá sàni cundaà vàha inì-nsia ñà-ducán nduá, ñàyùcànduá sàni ndòo vàha inì. Te chicá más nì cudì stná inì na ní xinì ñà-contentu guá nì ndòo stná Tito sàhà-nsiá, vàchi yáha ga nì cudì ini-nè nì quida-nsia. ¹⁴ Te divi nacua nì cachì xì-né antes ñà-ináhí, icúmí-nsiâ quida vii-nsiá, (pues ducán nì cuu ndisa). Ñàyùcànduá, có-cucáhán núí nì cachì ducán. Vàchi nacua nì cachì xì-né, ducán nì xini-nè ñà-ndáà nduá nacua iá ndàà nsidaa palabra (ii) nì cachì xì-nsiá antes. ¹⁵ Te mii-nsiá, chicá màni stná-nsià nùù-né vichi, vàchi cudì ini-nè na nsinúú ini-nè nansa nì quida-nsia, vàchi nì quidañuhu-nsiánè na ní sàà-nè yucán, te nì inini vii-nsiánè dècuèndè nì quidi stná-nsià nì yùhí

guâ-nsià. ¹⁶ Ñàyùcàndùá, yùhù cudîi inì vichi, vâchi ináhá vâhi vâtùni cahvi xì-nsiá (ñà-quida vii-nsiá).

8

Xiñuhu chindee tnaha-nda quivì íá necesidad xi ñanìtnaha-nda

¹ Ñánì, cuàhìn nacani xì-nsiá ñà-cuàhà guá gracia sàni quida Dios xì nèhivì xí-yá ndoó ladu Macedonia. ² Vâchi mate cuàhà gá tnùndoho yáha-ne, doco contentu ndoó-né. Te mate ndahví gà-nè, doco nì cudîi ini-nè, (nì quida stná-nè cooperar), ñàyùcàndùá, cuàhà gá ñà-ndùá nì taca. ³ Vâha ga voluntad icúmí-né, ináhî, vâchi nì sâha-ne ñà-ndùá sâà-nè quida-ne; còó, dècuèndè más ñà-ndùá sâà-nè quida-ne nì sâha-ne, mate ndahví dahuun-ne. ⁴ Doco nì sacundahví-nè nùù-nsí, áma cuáha-nsi quida stná-nè cooperar chindee stná-nè nècuàchì (ndahví) nchícùn stná xì Yua-nda Dios. ⁵ Te divi ducán nì quida-ne. Te más gà nì quida-ne nùù ñà-ndùá nì tuxi ini-nsì cuàhàn-nè quida-ne, vâchi primeru nì dâyáha-ne mii-né ndahà Stoho-ndà Señor, dandu después nì ndòo stná-nè cunini-ne ñà-ndùá cachi nsiùhù según nansa cuni stná mii-yá.

⁶ Pues sâhà nsidaámà sàni cachi stná-nsì xì Tito ñà-nì cáhàn-nè xì mii-nsiá, áma quídá mánì stná-nsiá, te cuacatnahá nsihi cooperación xi-nsia, vâchi divi nècuàchì mà nduú ana (nì cáhàn xì-nsiá) primeru sâhájàn.

⁷ Mii-nsiá, cuàhà gá sàni nìhítáhvi-nsiá (nùù Yua-nda Dios). Xiníndísâ fuerte-nsiá, te cáhàn ndiaha stná-nsiá palabra xi-ya. Sàcùndáà vâha stná inì-nsia sâhà ichì-yá, te diì gá stná inì-nsia

cunchicùn-nsià ichì mà. Daaní, cuú cuáhà stná inì-nsia sàhà-nsí. Ñàyùcàndùá, ndiaha gá coo nú ni cútùha stná-nsià quida-nsia cuàhà obra ñà-chindee stnaha-nda.

⁸ Màdì-ñá dandacuí nùù-nsiá nduá yohó, còó. Cuisì cuní cundaà inì-nsia ñà-cuàhà guá sàni cunsihi stná ini nèhivì dava ga (nì quida-ne co-operar), te cuní stnái cunahà claru ñà-cuàhà guá cuú ini-nsià sàhà ñanìtnaha-nsia. ⁹ Vàchi ináhá stná-nsià ñà-ndiaha guá nì quida Stoho-ndà Jesucristu; cuica sàstnùhù iá-yà (gloria xi-ya), doco sàhà ndohó nì quixi ndahví-yà, te ñàyùcàndùá, vètùni nì nìhì-ndà ñà-cuicà ndiaha ndisa.

¹⁰⁻¹¹ Vichi cuàhìn cachì xì-nsiá ñà-ndùá tuxí inì yùhù sàhà chuun yohó. Cunaha-nsiá, ndiaha gá nì quida-nsia agua na ní cunsihi inì-nsia, te nì quesaha-nsiá (datacá-nsià algu). Ñàyùcàndùá, chicá vaha ni dákínu dahuun-nsia obra mà vichi. Te nacua nìsa cudìi guá inì-nsia daa, ducani xiñuhu quida stná-nsià seguir vichi, te cuàha-nsia co-operación xi-nsia según nansa sàà iin iin-nsia cuàha-nsia. ¹² Vàchi nú iá vaha voluntad xi-nda cuàha-nda, dandu cudí ini Dios sàhà-ndà, (a cuáhà', ò iyuhá), vachi según ñà-icúmí-ndá nduá; có-xìcàn-yà ñà-có-icúmí-ndá.

¹³ Màdiá cuní ndundahví mii-nsiá, te nducuica nècuàchìmà. Còó. ¹⁴ Cuisì cuní ñà-dava dava ni coá. Vachi vichi icúmí mii-nsiá algu, te vètùni chin-deámà nèhivì iá guá necesidad xi. Daaní, na quívì coo stná necesidad xi mii-nsiá, vètùni chindee stná nècuàchìmà mii-nsiá. Ducán dandu sàà ndudava ñà-ndùá icúmí nsidaa-nda. ¹⁵ Cunaha-nsiá, divì ducán cachí stná nùù tutu ì ndé cachá: “Nècuàchì nì dàtàcá cuàhà (ñà-cuxi-ne), cóni cùyódoá nùù-né;

te nècuàchì nì dàtácá xì iyuhu-níá, ni cónì quidá máníá nùù-né”.

Nansa nì quida Pablo recomendar Tito nùù nècuàchì ñuu Corinto

¹⁶ Ansivéhé Dios sàhà gracia nì quida-ya xì Tito, vàchi iin-ni nihnú stná ini-nè nahi yùhù, iin-ni cuní stná-nè chindee-né mii-nsiá. ¹⁷ Ñàyùcàndùá, na ní càhìn xì-né (ñà-nì cùhùn-nè ndé ndoó-nsiá) nì dàndáà-nè. Te voluntad xi-ne nì sanduu stná, vàchi cudíi gá stná ini-nè sàhà-nsiá.

¹⁸ Daaní, iá stná inga ñani-ndà icúmí cutnahá stná xì Tito sàà. Cuàhà tnùñuhu icúmí-nè nùù nsidaa nèhivì xì Dios ndoó cuàhà ñuu, vàchi cuàhà gá chindéé-nè xítìà razón ndiaha xì-yá. ¹⁹ Te divi stná-nè nì quee-ne nombradu ñà-cutnahá-né xì-nsí chindee stná-nè xì obra quidá-nsí (sàhà nècuàchì ndahví). Te ¿índù chuun quidá-nsí obra mà? Divi sàhà-ñá ni queé más tnùñuhu xì Dios, te cundaà stná ini nèhivì ñà-cuàhà guá cudíi ini-nsiá quida-nsia obra. ²⁰ Ñàyùcàndùá, (cutnàhâ stná nècuàchì mà xì-nsí) sàhà-ñá màsà níhìndèè nèhivì cuitnùhu-ne nsiùhù sàhà dìhùn mà, vàchi cuàhà gá nduá sàni taca. ²¹ Cuní-nsì quida vii-nsí nùù nsidanicuú chuun xi-nsi, vàchi indéhe Dios. Doco nùù stná nèhivì cuní-nsì quee vii stná mà.

²² Daaní, iá stná inga ñani-ndà techuún-nsí cutnahá stná-nè sàà jaàn. Cunaha-nsiá, cuàhà gá chuun sàni sàha-nsinè, ñàyùcàndùá sàni cundaà ini-nsì cúnsìhi ndisa ini-nè quidá-né chuun xi mii-yá. Te vichi chicá más cudíi ini-nè, vàchi ináhá-nè cuàhàn-nsiá quida stná-nsiá cumplir vichi. ²³ Ñàyùcàndùá, nú ndàcàtnùhù nèhivì ana

nduú Tito, pues cachi-nsià xì-né ñà-divi compañeru yùhù nduú-né; ndùì-nsi iin-ni quidá-nsí chuun ìì xí-yá ñà-chindee-nsí mii-nsiá. Te nú ni ndácàtnùhù stná-nè sàhà dava ga ñani-ndà (icúmí sàà), dandu cachì-nsia ñà-nduú-né nècuàchì nì quida nèhivì xí Dios nombrar, te quidá víi stná-nè nacua cuní Cristu. ²⁴ Ñàyùcàndùá, quidañuhu-nsiá nsidaa nècuàchìmà sàhà-ñá cundaà ini-nè màni ndisa-ne nùu-nsiá, te ducán cundaà stná ini nèhivì xí-yá ndoó cuàhà inga ñuu. Te nú ducán màni guá quida-nsia xì-né, dandu cunahà claru stná divi ñà-ndáà nduú nsidaa ñà-vàha sàni cachì xì nèhivì sàhà-nsiá.

9

Ñà-nduá disáhà-xì nì techuún Pablo nèhivì cùhùn ñuu Corinto quihin xì cooperación sàhà nècuàchì ndahví

¹ Vichi còò necesidad cachi guè xì-nsiá sàhà ñà-nduá datacá-nsià sàhà nèhivì xí Dios, ² vèchi ináhî iá cuàhà voluntad xi-nsia, te ducán sàni cachi stnáì xì nècuàchì ladu Macedonia yohó. Vèchi cudî inì nacani xì-né nansa quidá-nsiá ladu Acaya jaàn, dècuèndè agua sàndòó-nsiá dispuestu chindee-nsiá, cachí` xì-né. Ñàyùcàndùá, cuàhà gá stná nècuàchì ladu yohó sàni ndudiì stná ini-nè (cuàha-ne). ³ Doco de todos modos, cuàhìn techuún iin ùì ñani-ndà sàà ndé ndoó-nsiá (ñà-chindee-né) mii-nsiá datacá nsihi-nsia ñà-nduá cuàhàn-nsià cuàha-nsia. Dandu cunahà claru ñà-ndácuìsì nduá nì cachì (xì nècuàchì ladu yohó), màdì tnùhu, vèchi icúmí coo ndisa cooperación xi-nsia. ⁴ Vèchi cahví xì-nsiá ñà-coo listu nsidaámà, vèchi nú sàni sàà-nsi después, te tàñáha ga cuacatnahá, dandu cucahan

nùu-nsí, yùhù xì stná nècuàchì Macedonia cutnáhá xí. Te mii stná-nsià, vihini cucahan núu-nsiá, nú coá. ⁵ Ñàyùcàndüá, nì nacani inì, chicá vaha càhìn xì iin ùi ñani-ndà yohó ñà-codò-nùu-né sàà-nè chindee-né mii-nsiá cuacatnahá ñà-ndüá nì cachi-nsià antes mà. Dandísá, coo listüá, te cundua na iin tnùmanì ndiaha nì sàhatahvì-nsiá, màdiá nahi dìhùn nì tavà-nsí nùu-nsiá.

⁶ Cuní nsinuu inì-nsia palabra yohó: nú iyuhu chihi-nda, dandu iyuhu cosecha nachivàha-nda; doco nú chihi cuahà-ndà, dandu cahnú coo stná cosecha xi-nda. ⁷ Cada iin iin-nda según cudí ini-ndà, ducan xiñuhu cuàhatahvì-ndà; nú có-cùní ndisa-nda quida-nda cooperar, dandu còò necesidad cuàha-nda; màdì fuerza ndüá. Vàchi Dios, cuàhà gá cudí ini-yà nú iá vaha voluntad xi-nda cuàhatahvì-ndà iñàha. ⁸ Te vätùni quida stná-yà cuàhà gracia sàhà-ndà, te nihì-ndà nsidaa ñà-ndüá xiñuhu nùu-ndà. Ni-iñàha mà-quidá falta nùu-ndà, dandu vätùni quida stná-ndà nsidanicuú clase obra vaha. ⁹ Vàchi dohó cachí stná nùu tutu ì: Nì dácútâhvì nècuàchìmà cuàhà nèhivì ndahví; cónì cùhí ini-nè biene xi-ne, ñàyùcàndüá nicanicuahàn iá obra xi-nemà (nùu Dios).

¹⁰ Divi Dios nduú ana sáha xi-nda ñà-ndüá chihi-nda, xì ñà-ndüá xixí stná-ndà. Ñàyùcàndüá, icúmí-yà cuàha stná-yàndó nsidaa ñà-ndüá xiñuhu sàhà-ñà (quida-nda obra), dandu quee cuahà stná (ñà-vàha nùu-ndà). Vàchi nahi tata chihi-nda, ducán nduú biene xi-nda, te nahi cosecha nduú stná obra quida-ndama.

¹¹ Ñàyùcàndüá, nú sàni nducuahà ñà-ndüá icúmí-ndá, dandu chicá más cui dácútâhvì stnahá stná-ndà. Te divi sàhà tnùmanì cuàhàn-nsì

dasàn-nsímà icúmí cuàhà nèhivì naquimanì-né Dios. ¹² Vàchi na chindéé-ndá ñanìtnaha-nda ducán, (cuàhà gá quidá), màdì sàhà cuisì necesidad xi-ne chindéâ; còó, vâchi cuàhà gá stná nèhivì icúmí naquimanì ndiaha xi-yá sàhà obra mà. ¹³ Vâchi nú sàni xini-nè nansa nì chindee-nsiánè, dandu icúmí-nè ndenihi cahnú-néyà sàhà-nsiá ñà-sàni xini-nè ñà-ndáà nduá, nchícùn viì-nsiá razón ndiaha xí Cristu nacua cachí-nsiá. Te icúmí stná-nè naquimanì-néyà sàhà ayuda nì sàha-nsianè, xì sàhà stná nsidaa ayuda sàha-nsia ndéni nèhivì ní cui. ¹⁴ Ñâyùcànduá, màni gá icúmí-nè cunihnu ini-nè sàhà-nsiá, te càcàn tàhvì stná-nè sàhà-nsiá nùù-yá ñà-nì xini-nè cuàhà gá gracia quidá-yá sàhà-nsiá. ¹⁵ Te vichi, jansivéhé cahnú-yá sàhà tnùmanì ndiaha xí-yá nì sàhatahvì-yándô, (divi Dèhemani-yá)! Ni mà cúí sàà-ndà naquimanì-ndàyá nacua ndiá icà-ndà.

10

Nansa nì dànsínúú ini Pablo nècuàchì ñuu Corinto ñà-íá derechu xi-ne, vâchi Jesús nduú ana nì sàha xi-né chuun ù quidá-né

¹⁻² Sà-ínáhá-nsiâ màni ini Cristu; mà dáná-yá. Ñâyùcànduá, yùhù Pablo, sacúndáhvi` nùù-nsiá ñà-màsà cóó ni-iin necesidad càhàn ndeí xì-nsiá na sái. Vâchi cachí dava nèhivì sàhí ñà-nduú iin nèhivì cúchìtnu na ié` cutnâhí xì-nsiá, doco na íá xìqué, (te tiaí carta xi), dandu mà úhì càhàn ndeí, cachí-nè. Pues ñà-ndáà nduá, vihini nihnú inì càhàn fuertí` xì dava-nsia. Vâchi tuxí ini dava-nsia sàhà-nsí ñà-quidá ndevàha-nsi na quidá ndéni nèhivì ní cui ñuhiví yohó. ³ Pues, ñà-ndáà nduá, nèhivì

ñuhíví yohó nduú-nsí, doco na cuní-nsí cundee-nsí (nùù ñà-có-ndiàá), có-quidá-nsí guerra na quidá nèhivì ñuhíví yohó. ⁴ Iá ndisa nahi arma xi-nsi, doco có-nduá arma xi ñuhíví yohó. Còó, arma ndiaha xí Dios nduá xichúûn-nsí, te nihá ndudu ìì xí-yá, ñàyùcànduá vátùni cundee-nsí nùù nsi-daa ñà-có-ndiàá iá ñuhíví yohó mate fuerte gà-ñà. ⁵ Vátùni cundee-nsí nùù nsidaa palabra nchichí chítñuní ini nèhivì tuxí inì-xi mii-né nduú-né mii-né, te sadí-nè nùù (palabra cachítñuhu) nansa cunitnàhà-ndà xì Dios. Vátùni cundee stná-nsí nùù-né ñà-nì sáa-nè cunini stná-nè Cristu, te cuni-hnu vaha stná ini-nè cuisì nacua cuní mii-yá. ⁶ Te mii-nsiá tu, nú sàa-nsiá cunini vaha ndisa-nsiayà, dandu ndiaha gá coo. Doco nècuàchì iin-ni có-cuní cunini (xi-yá), icúmí-nsí cuàha-nsinè iin conseju fuerte.

⁷ Yùhù cuní cundehè-nsiá nansa ndisa iá chuun yohó. Nú iá iin-nsiá tuxí ini-xi nduú nèhivì xí Cristu, pues ni cúnáhá-nsiá ñà-stná nsiùhù nduú stná-nsí nèhivì xí-yá nahi mii-nsiá. ⁸ Mate ní càhàn ndeí iyuhu xi-nsiá na ní cachì ñà-ìá ndisa derechu xi, doco có-cùcáhàn núuì sàhámà. Vàchì derechu mà, sàhà-ñá nacuàhandee ini-nsí mii-nsiá nduá disáhà-xí nì nìhì-nsíñà nùù Stoho-ndà Señor, màdiá sàhà-ñá quida quini-nsi xì-nsiá. ⁹ Te màdi sàhà-ñá dayúhí stná-nsí mii-nsiá tiaá-nsí carta yohó. Còó. ¹⁰ Yùhù (ináhí) cachí dava nèhivì sàhí ñà-ndee cáhìn nùù carta xi, te fuerte palabra tiaí, doco nú sà-ìé` nùù-né, te indéhe-né nùù, dandu mà finu guè, te ni mà túha guè càhàn viì', cachí-nè. ¹¹ Doco ni cúnáhá-né ñà-divi nacua cachí-nsí nùù carta xi-nsi na ndoó xícá-nsí, divi ducán icúmí-nsí quida stná-nsí na sàa-nsí ndé ndoó-nsiá.

12 Nsiùhù, ni-iyuhu có-cùní-nsì dadavá stnahá-nsí xì nèhivì ndeníhí vaha guá xì mii-xí, còó; vachi tucu dahuun xíquida-ne. Tuxí ini-nè ñà-cuisì modo xi mii-né nduú ley chicá ndiaá, te ndeníhí vaha tnahá iin-ne inga-nè. Ñàyùcàndùá (náhà xicà), nècuàchì có-cùndáà inì-xi nduú-né. 13 Doco nsiùhù, có-nàndúcú-nsî ñà-quee tñùñuhu xí-nsí, ni có-dàquívhi-nsi mii-nsí nùù iin chuun cóni sáha Dios nsiùhù. Cuisì chuun nì nìhì-nsí nùù mii-yá nduá cáhàn-nsì sàhà-xí. Te dècuèndè ndé ndoó-nsiá jaàn nì sàha stná-yá nsiùhù chuun quida-nsi. 14 Ñàyùcàndùá, màdiá yáha-nsi nùù-xí ndé nì cachi-yá xì-nsí nduá. Tucu cundua nú màsà sáa-nsi ndé ndoó-nsiá nì cui. Doco còó, nècuàchì primeru nì cáhàn xì-nsiá razón ndiaha xí Cristu nduú-nsí. 15 Doco iin chuun cóni sáha-ya nsiùhù, còó, mà cáhàn-nsì sàhámà na ian nduá chuun xi-nsi; còó. Doco nihnú ini-nsì quida ga-nsì más gà chuun xi-ya ndé ndoó-nsiá jaàn nú sàni nìhì-nsiá nì xinindisá-nsiá chicá fuerte, doco siempre mà yáha-nsi ndé nduú nùù-xí nì cachi Dios xì-nsí. 16 Dandu después dècuèndè stná ñuu ndoó chicá nùù-xí cuní stná-nsì cùhùn-nsì cachitnùhu-nsi razón ndiaha xí-yá, doco nì xì ñá-jaàn, mà nàndúcú-nsî quee tñùñuhu xí-nsí sàhà iin chuun nì quida inga nèhivì. 17 Vachi nú cuní-ndà tavà-ndà tñùñuhu xí mii-nda, dandu nì cúnáhà-ndá ñà-cuisì Stoho-ndà Señor nduú tñùñuhu xi-nda. 18 Vachi ¿índù clase nèhivì icúmí ndee vaha nùù-yá? ¿A nèhivì tavá tñùñuhu xí mii-xí? Còó, cuisì ana cudî ini mii-yá sàhà-xí icúmí ndee vaha.

11

Ñà-nduá nì cachi Pablo sàhà nèhivì dananí uun nduú apóstol nì nihì chuun nùù Jesús

¹ Vichi cuàhìn càhìn iin ratu na iin tè-cùmání; ñàyùcànduá, sacúndáhvî` nùù-nsiá ñà-quidandee inì-nsia sàhí, por favor. <sup>2</sup> Vàchi yùhù, cuàhà gá nacání inì sàhà-nsiá na ian nacání stná ini Yua-nda Dios sàhà ndohó. Cunaha-nsiá, ducan iá stná na ian nì ndiadi tnùhu xi iin novia cuàhàn nandàhà. Vàchi mii-nsiá, na iin noviá nduú-nsiá, te cuní` sàà-nsiá ndé iá Cristu te cundoo-nsia nùù-yá nicanicuahàn. Doco na sàà-nsiá yucán cuní` cunduu-nsia (nèhivì viì ndisa) na iin novia siempre sàni quida viì. <sup>3</sup> Doco yúhî` xì-nsiá, còtó dàcà dìni-nsiá, te mà cúníhnú` vâha ga ndisa inì-nsiayà. Vàchi ducán nì cuu xi Eva sànahà, (nì tnàtuu) còò (nduú ñà-malu), te ñà-tnùhù guá-si nì nihì-sí nì dandàhvî-siné. ⁴ Ñàyùcànduá, mii-nsiá, (caquin-nsiá cuidadu), vâchi nú ni sáa iin nèhivì nùù-nsiá, te càhàn-nè sàhà inga Jesús, mà úhì candisá-nsiánè, mate diín nduú Jesús xi nècuàchìmà, te diín nduú Jesús nì cachi nsiùhù xì-nsiá; te (xíní-nsì) mà úhì candisá stná-nsiá yàha-nsia ndahà inga espíritu (quida-ne), mate diín espíritu nduá, màdì Espíritu ìì nì nihì-nsiá daa. Te (xíní-nsì), mà úhì stná cunindisá-nsiá inga palabra saa có-ndùdává xí palabra ìì nì xinindisá-nsiá daa. ⁵ Doco siquiera, yùhù, davani ndiaá stnáì xì nècuàchì tuxí inì-xi xínduu guá apóstol ndiaha. ⁶ Mate vihini mà túha güé` càhàn vií, doco ináhá vâhi ñà-nduá cachí`. Te mii-nsiá ináhá vâha stná-nsiá ñà-divi ñà-ndáà nduájàn, vâchi sàni xinínùù-nsiá nsidaa ñà-nduá sàni quida-nsi.

⁷ Doco ¿a tuxí inì-nsia cuàchi nduá ñà-uun-ni nì cachitnùhi xì-nsiá razón ndiaha xí mii-yá? Dècuèndè menos nì ndòì sàhà-ñá cuní nì ndóo mii-nsiá xì chicá más trùñuhu. ⁸ Vàchi na ní sa-ìe jaàn chindéi mii-nsiá, ¿índù nì quixi ñà-nìsa itiacuì? Pues divi nùù nèhivì xí-yá ndoó inga ñuu. Ñàyùcàndùá, yùhù quidé cuenta na ian nì sahnìndàhvì nècuàchìmà, te có-nduá ducán. ⁹ Daaní, después na ní quida manì dìhùn nùí, ni-iin centavu cónì xíquèn nùù-nsiá. Còò; divi ñani-ndà nì quixi ladu Macedonia nì taxi xi ñà-nduá xiñuhí mà. Te cuàhà cuidadu nì saquin vahi ñà-màsà quídá-nsiá ni-iin gastu sàhí, te nicanicuahàn ducan icúmí quide. ¹⁰ Te yùhù cachí xì-nsiá nacua chindéé Cristu yùhù càhàn ndài, mà nácóí cachì xì nèhivì inicutu ladu Acaya xi-nsia (ñà-có-tníì dìhùn xí-nsiá). Còó, mà cuáhi cadi ni-iin nèhivì nùí cachì ñà-jaàn. ¹¹ Te, ¿índù chuun cachí ducán? ¿A sàhà-ñá có-cuú inì sàhà-nsiá? Còó, vachi ináhá Dios ñà-cuú ndisa inì sàhà-nsiá. ¹² Doco iin-ni icúmí quidé ñà-nduá quide sàhá màsà níhìndèè nèhivì-mà coo cuadú gà-nè, te cachi-nè davani iá stná chuun xi-ne xì chuun xi nsiùhù. ¹³ Vachi cunaha-nsiá, tnùhu nduá cachì-nè ñà-nùù mii-yá nì nìhì-né chuun xi-ne. Dandahví uun-ne, te dananí uun-ne nduú-né apóstol xi Cristu. ¹⁴ Te mà úhì quida-ne ducán, vachi stná ñà-malu Satanás, tùha stná-sì dama-sì mii-sí nanduu-sì na iin ángel nchií ndiaha. ¹⁵ Ñàyùcàndùá, nècuàchì nchícùn xì-sí, mà úhì stná dama-ne modo xi-ne na iin nèhivì quida-xi iin chuun viì. Doco cunaha-nsiá, icúmí-nê nìhì-né (iin castigu) xi-ne nacua ndiá icà-né.

Nansa nì ndoho Pablo sàhà-ñá quidá-né chuun ì xí Jesús

¹⁶ Vichi tucutu cachí` xì-nsiá: màsà cútúxí inì-nsia iin tè-loco nduí. Doco nú ducán tuxí inì-nsia, dandu ni cuáha-nsia lugar càhàn chíí na iin tè-loco; vâchi stná yùhù cudii stná inì cachì nansa ndiaá güê` (nacula quidá dava nèhivì ndé ndoó-nsiá). ¹⁷ Doco ñà-ndùá cuàhìn cachì xì-nsiá vichi, có-ndùá na iin palabra (sahnú) nì nihí nù Stoho-ndà Señor; cuisì na iin palabra loco nduá, vâchi ñà-cuàhìn ndenihi vâhi mií nduá. ¹⁸ Vâchi sàni xinì, ñà-cuàhà guá nèhivì ndenihí vâha xí mii-xí sàhà ñà-ndùá quidá-né, ñàyùcàndùá yùhù stná cuàhìn quide ducán. ¹⁹ Vâchi mii-nsiá, ñà-cuàhà guá ináhá-nsiâ, ñàyùcàndùá mà úhì candisá-nsiá càhàn iin tè-loco xì-nsiá. ²⁰ Dècuèndè candisá stná-nsiâ nú xichúùn nèhivì mii-nsiá, te ò tnií-né ñà-icúmí-nsiâ, te ò dandacú ndee-né nùù-nsiá, te ò cachíchì ini-nè mii-nsiá, te ò caní-né nùù-nsiá; pues nsidaámà candisá-nsiá. ²¹ Doco nsiùhù, cuicahnú gà inì-nsia sàhà-nsí, vâchi cóni quidá-nsí xì-nsiá ducán.

Doco nú (jaàn) ndoó guá nèhivì sáhandee inì-xi ndenihí vâha xí mii-xí, ádi vátùni stná yùhù càhìn sàhà mií ducán. Cuisì cuní` cundaà inì-nsia ñà-na ian càhàn iin tè-loco nduá yohó. ²² Pues cachì nèhivì mà ñà-divi raza hebreu xínduu-ne. Doco yùhù, divi raza mà nduú stnáì. Daaní, nècuàchì ñuu Israel nduú stná-nè cachí-nè; pues divi ducaní stná yùhù. Daaní, cachì stná-nè ñà-Abraham nì sanduu yohòtéhè-né. Pues ni cúnáhá-nê yohòtéhè stnáì nì sanduu nècuàchìmà. ²³ Daaní, cachí-nè ñà-divi Cristu xinúcuáchí-nê nùù-xí. Pues divi ducaní stná yùhù. Doco chicá más chuun xí mii-yá sàni quide

nùu mii-né. Mate na cáhàn tè-loco cáhìn, doco ducán cachí, más gà nì quide nùu mii-né. Chicá cuàhà nì ñàhni cuí. Te chicá cuàhà nì sandiadi nùu mii-né. Cuàhà gá xichi sà-íé` ñà-cuì nì cuí.

²⁴ Ùhùn xichi nì casahnì cuí tè-raza Judea yùhù xì chirrión, 39 golpe nì nihí iin iin xichi. ²⁵ Te ùnì xichi nì ñàhni cuí stnái xì vara, te iin xichi nì caniyuu-té yùhù sàhà-ñá cuí. Te ùnì xichi nì càhà stná barcu ndé cuàhìn, ñàyùcànduá iin ndui xì iin ñuu nì xique mahì tècuí mar. ²⁶ Cuàhà gá sàni xicanui. Dava yùte, ndé cùunàhì nì yàhi. Te dava xichi ndiatú tècuìhnà yùhù yàhi. Dècuèndè stná nèhivì raza mií, cuní stná-nè quida quini-ne xì, mii-né xì stná nècuàchì inga ñuu. Cuàhà gá peligru yáhi na xicánuí ñuu nahnú, te ò yucù dána, ò mar. Te peligru nduú stná na ié` mahì nèhivì dananí uun nchícùn xì mii-yá. ²⁷ Cunaha-nsiá, yáha ga ùhì chuun quidé, vèchi cuàhà vida yáhi xicánuí. Có-quidì, xíhì doco, xíhì tècuí; te nú coámà, quidándéé inì, mate xíhì vixin ñà-còò sícoto vaha xi.

²⁸ Pues, ñà-jaàn nduá yáhi, te iá gà más ñà-cónì càchì xì-nsiá. Daaní, nsìquívì cuàhà gá nacání stná inì sàhà nèhivì xí Dios ndoó iin iin ñuu. ²⁹ Vèchi nú débìl iá anima iin ñani-ndà, dandu stná yùhù, na ian débìl iá stnái; te nú sàni tùcù iin-ne nì quida nèhivì, dandu stná yùhù ndohó stnái.

³⁰ Ñàyùcànduá, nú ndisa iá necesidad ndenihi vaha mií, dandu chicá vaha nacani xì-nsiá ñà-cuàhà guá vida yáhi, te dandohámà yùhù. ³¹ Cunaha-nsiá, ñà-ndácuisì nduú nsidaa ñà-nduá cachí xì-nsiá yohó, te ináhà stná mii-yá ana cahvi Stoho-ndà Jesucristu, divi Yuamáni-yá,

ansivéhé-yâ nicanicuahàn.

³² Na ní sa-ìe ñuu Damasco, iá stná iin gobernador xinúcuáchí nùù rey Aretas yucán, te divi-tè nì dándàcú-te cundiaa soldadu yehè ñuu mà ñà-cùnì-te tñii-tè yùhù. ³³ Doco (nì nani) nama ndiadí ñuu mà ndé iá iin ventana tii, te nì sàcùnacà iin ìcà sìcàté, te nì dànùú nèhivì yùhù (inga ladu), te ducán nì nìhì nì càcui nùù gobernador mà.

12

Nansa nì dácùnì Dios Pablo iñàha, te nì xini-nè cuàhà ñà-ndiaha

¹ Yùhù ináhí còò ni-iñàha nìhìndèè-ndà nú ndeníhí vaha-nda mii-nda, doco cuàhìn quide seguir. Vichi cuàhìn càhìn xì-nsiá sàhà ñà-nduá dacunì Dios ndohó, vàchi cuàhà gá ñà-ndiaha xinì nèhivì dava xichi. ² Yùhù ináhí iin tiàa xiníndísa-xí Cristu, te sàcuàhàn-ndà iin ùxìn cùmì cuà nì ndiachi-né dècuèndè ansivi ùnì (chicá dìquì-xì). Cò-ìnahí a ní sàhàn-nè yucán xì na iá iquìcúñú-nè, te ò cuisì anima-nè, sólo Dios ináhá. ³⁻⁴ Doco yùhù, ináhí nècuàchìmà, te nì ndiachi-né nì sàhàn-nè ndè (iin lugar ndiaha) nani paraíso, mate cò-ìnahí a ní ndiachi stná iquìcúñú-nè nì sàhàn, te ò mii-nì anima-nè, cuisì Dios ináhá. Te ndè lugar yucán nì inini-ne palabra yáha ga ndiaha. Doco còò stná permisù cachi-ndà palabra mà xì nèhivì. ⁵⁻⁶ Pues iin nècuàchì nì xinì ñà-jaàn, vihini taví tñùñuhu xí-né sàhà ñà-jaàn, vàchi màdì tñùhu nduá, te ni màdì palabra cumáni cundua nú ni cachí ducán nì cùí, (vàchi cunaha-nsiá, yùhù nduú nècuàchìmà). Doco còò, mà cáchí ñà-jaàn. Cuisì nacání xì-nsiá ñà-ndùí iin nèhivì ùún, te ndohó stnàì, còtó cutuxi

ini nèhivì cuàhà gá ndiaí, mate tàñhá ga cuni-nè nansa ndisa quidé, te ò tàña'ha ga cunitnùhu-ne nansa ndisa iá modo xi.

⁷ Cunaha-nsiá, ñà-ndiaha guá iá ñà-nduá nì xinì ansivi daa, ñàyùcànduá nì sàha Dios yùhù iin (ñà-dàndòhò-xí na ian) ihí iin iñù cahnú ìqué. Ducán (sàha-ya permisú) quida ñà-malu xì' sàhà-ñá màsà ndénihí vàha güé' mií. ⁸ Mate ùnì xichi nì xicàn tàhvì nùù-yá áma dácûxíó-yáña, ⁹ doco dohó nì cachi-yà xì': "Cunaha-ní, vètùni sàà gracia xi nùù-ní. Vàchi nú cuítâ-nî, dandu chicá ndiaha icúmî chindeí mii-ní", nì cachi-yà. Ñàyùcànduá, vichi cudî inì nú cuítê, vàchi nú ducán, dandu chicá más icúmî nihítàhvì' ndudu ì xì Cristu. ¹⁰ Sàhà ñà-jaàn, cudî inì nú còò fuerzì, te ò cánàhá nèhivì xì', te ò yáha ndahví, te ò taxi nèhivì yùhù, te ò yáhi cuàhà vida sàhà mii-yá, vàchi nú (cuàhà gá ndohí), te còò fuerzì, dandu chicá cuàhà icúmî nihítàhvì' ndudu ì xì-yá.

Ndià disáhà-xí nì nacani guá ini Pablo sàhà nèhivì xí Dios ñuu Corinto

¹¹ Cunaha-nsiá, na ní ndenihi vàha güé' mií xì palabra jaàn, na iin palabra cachí iin tè-cùmánì nì sandua. Doco fuerza nì cachì ducán sàhà ñà-nduá (cachí) mii-nsiá sàhí. Vàchi mii-nsiá nduú ana ndiá ìcà tavà xì tnùñuhu xì nì cùí. Mate ni cachí-ndà còò ni-iñàha ndiaí, doco siquiera dava-ni ndiaí xì nèhivì cachí guâ xì-nsiá nduú-né apóstol xi mii-yá. ¹² Vàchi na ní sa-ìe xì-nsiá, cuàhà gá milagru fuerte nìsa quide. Cuàhà gá iñàha ñà-ndulocó nèhivì nì quide, te cuàhà gá nì quidandee stná inì (na ní xinì cuàhà vida). Ñàyùcànduá, sàhà nsidaámà vètùni cundaà inì-nsia divi ana nì techuún mii-yá nduí.

¹³ Nacua siempre quidé xì nèhivì xí Dios inga ñuu, divi ducán nìsa quida stnàì xì mii-nsiá. Cuisì iminda da iñàha cónì ndúdává, divi ñà-cónì tníì dìhùn xí-nsiá. Te nú cuàchi nduájàn, dandu sacúndáhvi` nùù-nsiá ñà-cuicahnú ini-nsià sàhí, por favor.

¹⁴ Vichi sà-ié` ñà-sàì ndé ndoó-nsiá inga tu, te vichi cundua ùnì xichi. Doco ni-iñàha mà cáquìn nùù-nsiá, vàchi màdì ñà-ìcúmí-nsiâ nduá cuú inì sàhà-xí, còó; mii-nsiá cuú inì sàhà-xí. Vàchi (nahi dèhi xínduu-nsia, te) có-quidá tocar iin dèhe dacáyà biene ndutahvì yuadíhâ. Còó, yuadíhâ quidá tocar dandútâhvì xì biene xi nùù miá. ¹⁵ Ñàyùcàndùá, dispuestu ié` quide ndéni gastu nì cui sàhà ñà-vàha xi anima-nsiá, dècuèndè vida xi cuàha stnàì nú iá necesidad. Doco ñà-nduá xiní`, mate ducán chicá más cuú inì sàhà-nsiá, doco chicá menos cuú ini mii-nsiá sàhí.

¹⁶ Dava stná nèhivì, cachí-nè sàhí ñà-ndàà nduá, cónì tníì dìhùn xí-nsiá, doco ñà-cuàhà guá maña icúmî, ñàyùcàndùá, inga modo nì sahnìndahvì mii-nsiá, cachí-nè. ¹⁷ Doco ¿a ní sahnìndahvì ndise mii-nsiá na ní techuín nèhivì nì sàà nùù-nsiá? (Còó.) Te ¿a ní candíaa-nè dìhùn xí-nsiá? (Còó.) ¹⁸ Nì sacundahvì` nùù Tito (ñà-cùhùn-nè) ndé ndoó-nsiá, teayùcàndùá cutnâhâ-né xì inga ñani-ndà nì sàà. Doco ¿a ndísá nì sahnìndahvì-nè mii-nsiá? (Còó.) Amádi iin-ni nì quida stná-nè nahi yùhù, vàchi iin-ni nihnú stná ini-nè nahi yùhù.

¹⁹ Vihini tuxí inì-nsia cuisì cáhìn ducán sàhà-ñá ndòò vâha tu-nsi xì-nsiá. Doco còó. Indéhe Dios, ináhá-yâ nansa cachí`, te ndácùcahan stnàì Cristu. Cuisì sàhà ñà-nacuàhandee inì mii-nsiá, ñàyùcàndùá tiaì nsidaa ñà-yòhó, ñani màní. <sup>20</sup> Doco yúhî` sàhà-nsiá còtó sàì yucán, te mà cúdí gá

inì sàhà ñà-nduá quidá-nsiá, te ò mii-nsiá, mà ndóo stná inì-nsia sàhí. Ndisa, yúhî` sàhà-nsiá, còtó sàì, te ndoó-nsiá náâ tnahá-nsiá, cúmbìdia inì-nsia, dacuidà stnahá inì-nsia, te ò ndeníhí ndi-aha gá-nsià mii-nsiá, te ò dandahví tnahá-nsiá, te xítñuhu tnahá-nsiá, te ò cucuádû-nsià, có-xìcánúú víi gá-nsià. <sup>21</sup> Ndisa, yúhî`, còtó sàà tui, te ndòo cahin nùù Dios. Nacání gá inì ñà-vihini cundoo nècuàchì nì quida cuàchi sà-íá quivì, te tàñáha ga naxicocuñin ini-nè sàhà-ñá. Ndisa icúmî coi tnùnsí ini sàhà-né nú tàñáha ga cuu-ne arrepentir sàhà cuàchi nì quida-ne, a sea nì càhàn-nè xì ana cónì nándàhà xì-né, te ò iá viciu xi-ne, te ò ní quida-ne inga ñà-sìquini.

13

Nansa nì cachi Pablo na ní dàxínu-ne carta yohó, cuidadu ni cúndóo-ndá màsà quidá ndevàha-nda, cachí-nè

¹ Vichi cunduu ùnì xichi sái ndé ndoó-nsiá. Te nú sàì sàì, (te quesáhá-ndá ndatnúhú-ndá sàhà ana có-quidá víi), dandu fuerza nduá cundoo ùì ò ùnì testigu, dandu cundaà ini-ndà índù ñà-nduú ñà-ndácuisì. ² Te vichi iá stná ñà-nduá cuní` cachì xì nsidaa nèhivì nì xida cuàchi antes, te nì cúnínì stná nsidaa gá-nsià, vàchi nacua nì cachì na ní sàhìn visita ùì mà, ducán cachí stnáì vichi mate xica ié`; nú nì sái, mà dácâcui ni-iin nèhivì (xiñuhu conseju). ³ Ducán icúmî quide, vàchi xìcàn-nsià iin seña cundaà inì-nsia, a ndísá divi Cristu nì sàha xí derechu ñà-càhìn xì-nsiá ducán, á coó. Cunaha-nsiá, màdì débìl iá mii-yá ana dándàcù-xì nùù-ndà, còó; quidá-yá poder xi-ya

nùù-ndà. ⁴ Mate na ian débil nì ìa-ya na ní chi-tuu-tèyá nchìca cruz, doco vichi, còó. Itiácú-yà vichi sàhà poder xi ndudu ìì xí Dios. Ñàyùcàndüá, stná nsiùhù, mate còò stná fuerza xi-nsi nahi Cristu daa, doco sàhà poder xi-ya icúmí-nsî cutiacu gà-nsì ñà-chindee-nsí mii-nsiá.

⁵ Nacani vaha inì-nsia, a xiníndísâ ndisa-nsia mii-yá, á coó. Cundehè váha-nsia anima-nsiá. Xiñuhu cuàha-nsia cuenta ñà-ínácáá Jesucristu ini anima-nsiá. Doco te nú còò-yá, dandísá, có-ndüú-nsiá nèhivì sàni natüi nùù-yá. ⁶ Doco cahnú gà Dios vätüni cundaà inì-nsia sàhà nsiùhù ñà-ndüú-nsí nècuàchì sàni natüi nùù-yá. ⁷ Te vichi xícàn tàhvì-nsí nùù-yá sàhà-nsiá ñà-màsà quídá-nsiá ni-iin falta. Doco có-càchì-nsí ducán sàhà ñà-cutuxi ini-nsiá vaha ga nsiùhù. Cuisi cuní-nsí quida-nsia ñà-íá viì, mate vihini mà sàà-nsiá cundaà vaha inì-nsia ñà-sàni natüi stná-nsí nùù-yá. ⁸ Doco nú ñà-ndácuìsì nduú palabra chináhá-nsì, dandu mà cúí cadi nèhivì nùá, cuisíá cui quidañuhu-néà, te dacuítìà-nèà. ⁹ Te nsiùhù, mate nduú-nsí nahi nèhivì còò ni-íñàha-xi, doco cudíi ini-nsí sàhámà; cuisíá cuní-nsí ñà-cucumi-nsiá iin fe fuerte. Te iin-ni icúmí-nsí càcàn tàhvì gà-nsí nùù-yá sàhà-nsiá ndé cachi sàà-nsia nduhù dahuun inì-nsia.

¹⁰ Cunaha-nsiá, cuàhìn dasái carta yohó nùù-nsiá na tañáha ga sài nàcòti-nsiá, còtó sài, te icúmí dandacú ndeí nùù-nsiá. Vàchi ñà-ndáà nduá, íá derechu xi sàni ñhí nùù Stoho-ndà Señor, doco cuisì sàhà ñà-nacuàhandee inì mii-nsiá nduájàn, màdì sàhà-ñà quida quini xì-nsiá.

¹¹ Vichi, ni yáha vaha nsidaa-nsiá, ñáni.

Quida-nsia lucha quida vìi-nsiá nicanicuahàn. Te màsà cùhúún inì-nsia. Iin-ni ni cúníhnú stná inì nsidaa-nsiá, te cundoo manì-nsiá, dandu icúmí Dios cutnahá ndisa-ya xì-nsiá. (Ansivéhé-yâ), cuú ini-yà sàhà-ndà, te danácòo dadí ndiaha-yá ini-ndà.

¹² Nacasàhú stnahá vìi-nsiá ñà-xínduu-nsia nèhivì ìì xí-yá. ¹³ Te nsidaa stná nèhivì xí-yá ndoó yohó, cásàhú stná-nè xì-nsiá.

¹⁴ Vichi ni cúcúmí-nsiâ cuàhà gracia xi Stoho-ndà Jesucristu. Te ni sáà stná-nsià cundaà inì-nsia ñà-cuàhà guá cuú ini Yua-nda Dios sàhà-ndà. Te nicanicuahàn ni cútnáhâ stná Espíritu ìì xí-yá xì nsidaa-nsiá. Amén.

Ley saa ni nacao Jesucristu
New Testament in Mixtec, Southern Puebla
(MX:mit:Mixtec, Southern Puebla)

copyright © 1978 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Southern Puebla

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Sur de Puebla [mit], Mexico

Copyright Information

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Southern Puebla

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

a5d5d5cd-4240-5e2e-8a5d-f08f5c4f964a